

Directoraat-Generaal

Ondermijning

Cluster criminele geldstromen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

18 augustus 2025

Onze referentie

6673481

nota

Aanbieding WODC rapport "Ondergronds bankieren in relatie tot georganiseerde criminaliteit in Nederland"

1. Aanleiding

DGO heeft het WODC in maart 2022 de opdracht gegeven onderzoek te doen naar ondergronds bankieren in Nederland. De directe aanleiding van het onderzoek was de behoefte van het Ministerie van Justitie en Veiligheid aan een actueel beeld van de aard van het fenomeen ondergronds bankieren in relatie tot crimineel verkregen geld. Het onderzoek is op 7 juli 2025 aan DGO aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

- Instemmen met de verzending van het onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer, met de bijgevoegde procedurele aanbiedingsbrief.
- Instemmen met verzending van de beleidsreactie aan de Tweede Kamer dit najaar.

3. Kernpunten

Na aanbieding van een onderzoeksrapport aan de opdrachtgever is het WODC verplicht om binnen zes weken te publiceren. De publicatiedatum is door het WODC vastgesteld op 2 september 2025.

Voor een gedegen beleidsreactie heeft DGO de inbreng van veel betrokken partners nodig. Het rapport wordt daarom gedeeld met partners uit de 'werkgroep ondergronds bankieren'.¹

Daarom is het voorstel om het rapport als eerste stap met een procedurele aanbiedingsbrief op 2 september aan de Tweede Kamer te verzenden. In de aanbiedingsbrief wordt aangegeven dat de inhoudelijke reactie op het rapport dit najaar wordt voorzien. Eerder is niet mogelijk door de noodzakelijke afstemming van deze reactie met een groot aantal partijen.

¹ MinFIN, politie, FIU, FIOD, OM (FP, LP, PaG), CJIB, AMLC, BTWwft, BFT, AFM, RIEC RR, RIEC AA, Douane.

4. Toelichting

De probleemstelling van het onderzoek luidt: "Wat is de aard van het fenomeen ondergronds bankieren in relatie tot georganiseerde criminaliteit in Nederland?"

Uit het onderzoek komt naar voren dat ondergrondse bankiers verschillende methoden gebruiken en dynamisch te werk gaan. Ondergrondse bankiersnetwerken komen voor in uiteenlopende groottes, met verschillende etnische achtergronden en met een variërende mate van professionaliteit. Een ander kenmerk van ondergrondse bankiersnetwerken is dat zij wereldwijd opereren. Ondergrondse bankiersnetwerken zijn vertakt over de hele wereld, waarbij er sprake is van een zekere clustering op bepaalde locaties, waaronder de Verenigde Arabische Emiraten, Marokko en Turkije.

Het WODC constateert dat de relatie tussen ondergronds bankieren en georganiseerde criminaliteit grotendeels betrekking heeft op drugscriminaliteit. Het WODC beschrijft verschillende werkwijzen van ondergrondse bankiers. De meest voorkomende vorm is de 'klassieke' geldhandel. Kort gezegd zorgt een netwerk van ondergrondse bankiers, brokers, geldkoeriers en andere actoren ervoor dat geld opeisbaar wordt op een internationale bestemming in de gewenste valuta, zonder dat daarbij daadwerkelijke verplaatsing plaatsvindt. Het gaat hierbij meestal om bedragen van minstens €100.000.

Naast de 'klassieke' geldhandel constateert het WODC dat ondergrondse bankiers ook andere methoden gebruiken. Dit zijn in het onderzoek: *Trade Based Money Laundering* (TBML), het cash-compensatiemodel, en het gebruik van cryptovaluta. Het onderzoek laat hiermee zien dat ondergrondse bankiers gebruik maken van bedrijfsstructuren en methoden die raken aan het legale financiële stelsel.

Op basis van het onderzoek doet het WODC vier aanbevelingen:

1. Ontwikkel en gebruik een gemeenschappelijke definitie en duidelijke terminologie;
2. Besteed voldoende aandacht aan het internationale aspect van ondergronds bankieren gezien diens in essentie internationale karakter;
3. Besteed meer aandacht en onderzoek aan specifieke thema's zoals TBML en het cash-compensatiemodel;
4. Werk nauwer samen met de private sector, omdat ondergrondse bankiersnetwerken gebruik maken van het reguliere financiële stelsel en bedrijfsstructuren.

4.1 Communicatie

Het WODC laat de openbaarmaking gepaard te laten gaan van een nieuwsbericht waar zij journalisten op wijzen. Dit bericht en de bijbehorende infographic zijn als bijlage bij deze nota gevoegd.

4.2 Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer
2. WODC rapport: "Ondergronds bankieren in relatie tot georganiseerde criminaliteit in Nederland. *Nieuw fenomeen of oud systeem?*"
3. Nieuwsbericht WODC ondergronds bankieren
4. Infographic WODC ondergronds bankieren

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**
Cluster criminele geldstromen

Datum
18 augustus 2025

Onze referentie
6673481

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**
Cluster criminele geldstromen

Datum
18 augustus 2025

Onze referentie
6673481